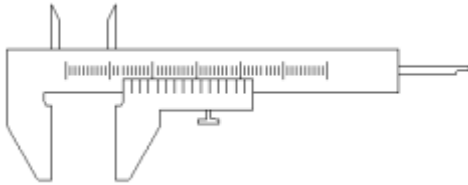

Měřidla

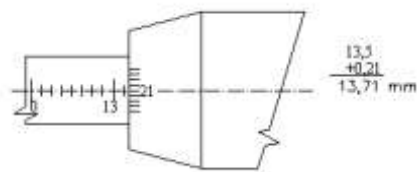
Délková

Posuvné měřidlo (přesnost 0,1 0,05 0,02 mm)

Mikrometr (přesnost 0,01 mm)

Posuvné měřidlo

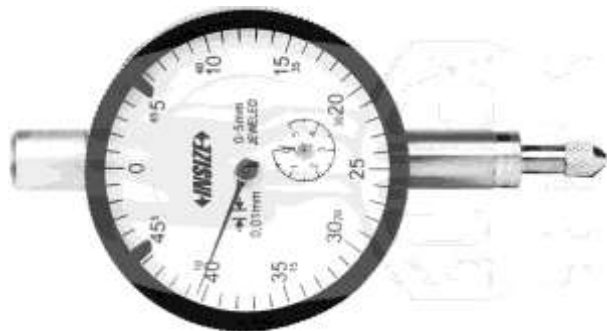
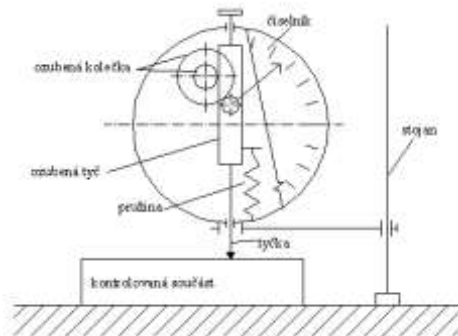

Mikrometr

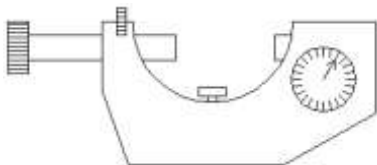

Úchylkoměry

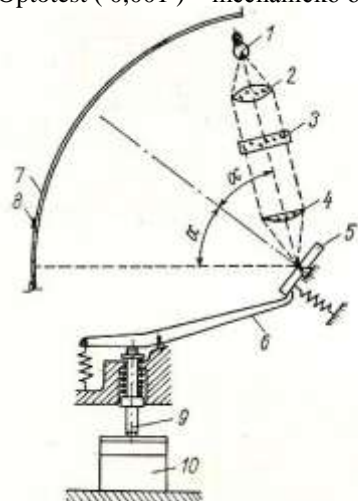
Číselníkový úchylkoměr (0,01 nebo 0,001) - ozubený převod

Minimetr (záleží na konstrukci) – pákový převod na ciferník

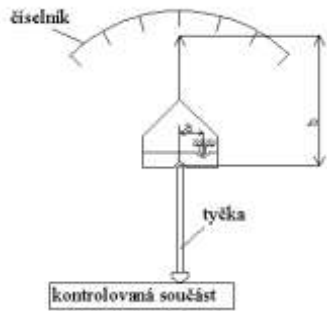

Optotest (0,001) – mechanicko optický

Obr. 77. Schéma Optotestu
 1 – světelný zdroj, 2, 3, 4 – optická soustava,
 5 – zrcadlo, 6 – úhlová páka, 7 – matnice,
 8 – jezdec, 9 – měřicí dotyk, 10 – základní měřky

Pasamet (0,002) – kombinovaný převod

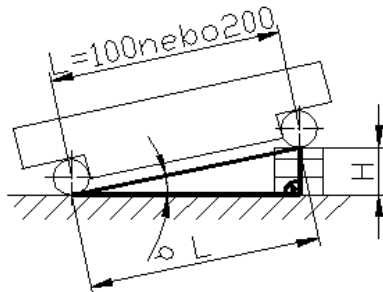
Měřidla úhlů

Úhloměř (s přesností na jednu minutu)

Úhelníky (kontrola pravých úhlů)

Úhlové měrky (1')

Sinusové pravítko

platí: $\sin \alpha = \frac{H - h}{L}$

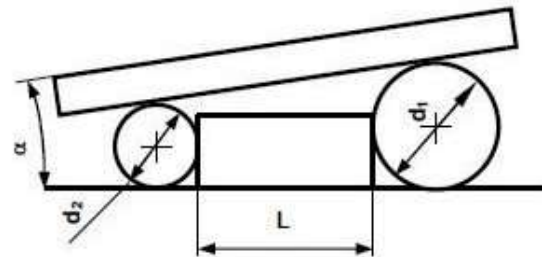
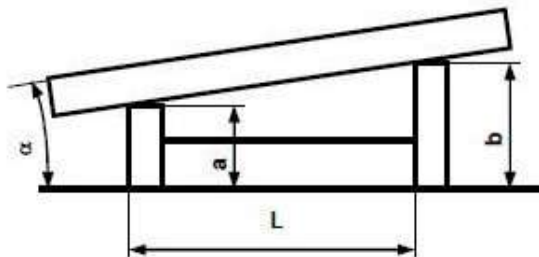
Tangentové pravítko

– platí: při použití měrek:

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{b - a}{L}$$

při použití válečků:

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{2(d_1 - d_2)}{d_1 + d_2 + 2L}$$

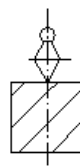
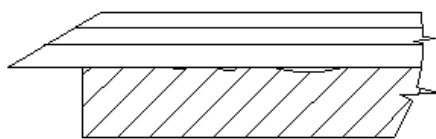

Měření tvarů a rovin

Šablony pro měření tvarů (na závity)

Příměrné desky (pro měření rovinnosti velkých ploch, pomocí otisknutí fleků)

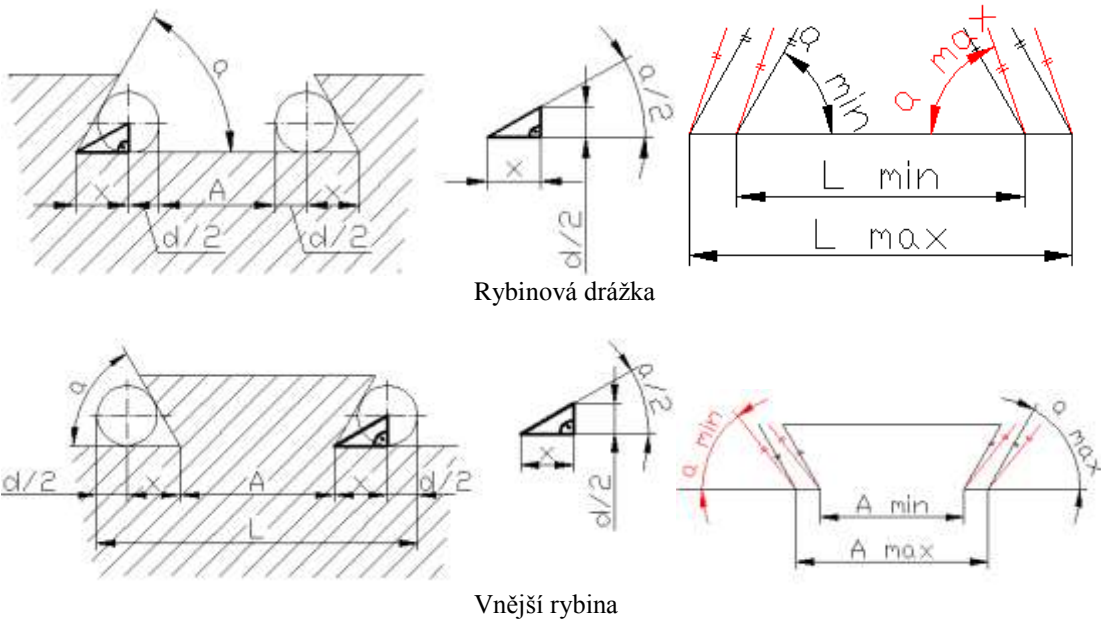
Nožové pravítko (kontrola průřvitem)

Nožové pravítko

Měřidla pro nepřímá měření

- Používají se, když se nedají použít žádné z předchozích měřidel
- Princip: Změříme jiný rozměr než hledaný a ten potom dopočítáme, používají se měrky a kuličky
- Měření: kuželových otvorů, rybinové drážky

Měřidla pevná

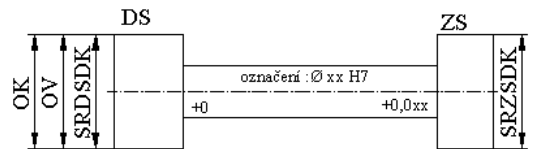
Kalibry

- Základní měrky rovnoběžné – vyrobené na přesný rozměr (maximální počet měrek = 4)
- Kalibr kulička, váleček, kroužek

Mezní kalibry

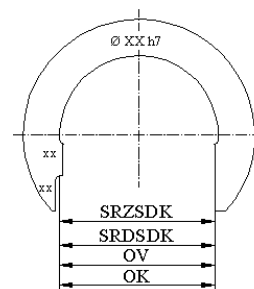
A, kalibry na díry

- Jejich konstrukce záleží na průměru
- Pro malé $\varnothing$ – kalibry oboustranné
- Pro větší $\varnothing$ – kalibry válečkové jednostranné (2 v sadě)
- Pro ještě větší $\varnothing$ – kalibry ploché
- Pro největší $\varnothing$ - odpichy

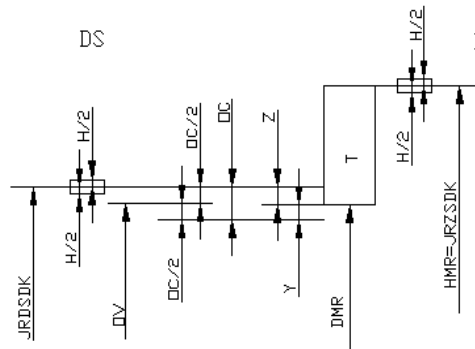

B, kalibry na hřídele

- Oboustranné třmenové
- Jednostranné s dobrou i zmetkovou stranou

Určení rozměrů kalibrů na díru

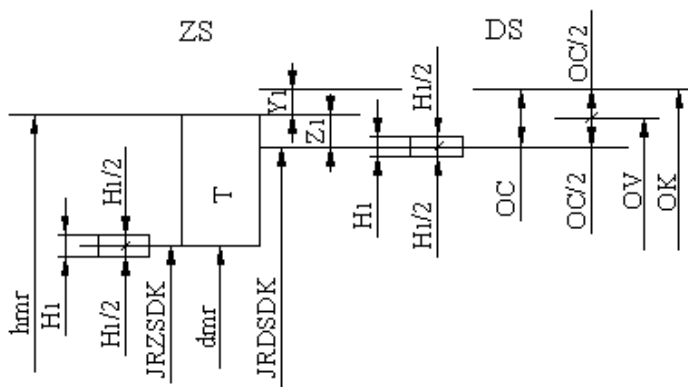
ZS Do $\varnothing$ 180 mm (Nad $\varnothing$ 180 mm se počítá s pojistným pásmem α)

$$\begin{aligned} \text{HMR} &= \text{JR} + \text{ES} \\ \text{DMR} &= \text{JR} + \text{EI} \\ \text{JRDSK} &= \text{DMR} + z \\ \text{SRDSK} &= \text{JRDSK} \pm H/2 \\ \text{JRZSDK} &= \text{HMR} \\ \text{SRZSDK} &= \text{JRZSDK} \pm H/2 \\ O_C &= z + y \\ O_V &= \text{JRDSK} + O_C/2 \end{aligned}$$

$$O_K = O_V + O_C/2$$

Určení rozměrů kalibrů na hřídel

Do $\varnothing$ 180 mm (Nad $\varnothing$ 180 mm se počítá s pojistným pásmem α)

$$\begin{aligned} \text{hmr} &= \text{JR} + \text{es} \\ \text{dmr} &= \text{JR} + \text{ei} \\ \text{JRDSK} &= \text{hmr} - z_1 \\ \text{SRDSK} &= \text{JRDSK} \pm H/2 \\ \text{JRZSDK} &= \text{dmr} \\ \text{SRZSDK} &= \text{JRZSDK} \pm H/2 \\ O_C &= z_1 + y_1 \\ O_V &= \text{JRDSK} + O_C/2 \\ O_K &= O_V + O_C/2 \end{aligned}$$

LEGENDA:

hmr – horní mezní rozměr hřídele

dmr – dolní mezní rozměr hřídele

T – tolerance díry

srdsdk – skutečný rozměr dobré strany dílenského kalibru

jrdsdk – jmenovitý rozměr dobré strany dílenského kalibru

jrzsdk – jmenovitý rozměr zmetkové strany dílenského kalibru

srzsdk – skutečný rozměr zmetkové strany dílenského kalibru

O_V – opotřebení výrobní (Kalibr přechází z výroby do kontroly)

O_K – opotřebení kontrolní (Udělá se červená tečka a kalibr se vyřadí)

O_C – opotřebení celkové

z – přídavek na opotřebení

y – dovolená mez opotřebení